

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 400/09-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti V., spol. s r. o., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. R. B., s. r. o., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Obdo 9/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 9/2008 porušil základné právo spoločnosti V., spol. s r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 9/2008 z 12. augusta 2009 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti V., spol. s r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 500,58 € (slovom päťsto eur a päťdesiatosem centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie JUDr. R. B., s. r. o., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti spoločnosti V., spol. s r. o., vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 400/09-15 z 26. novembra 2009 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti V., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Obdo 9/2008. Zároveň sa odložila vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 9/2008 z 12. augusta 2009 vo výroku o povinnosti sťažovateľky nahradiť spoločnosti F., a. s. (ďalej len „žalobkyňa“), trovy dovolacieho konania v sume 486,79 € (14 665 Sk) na účet právneho zástupcu. Napokon návrhu sťažovateľky na odloženie vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 Cob 94/2007-433 z 26. novembra 2007 ústavný súd nevyhoviel.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka podaním zo 16. februára 2010 a tiež najvyšší súd vo vyjadrení z 20. januára 2010 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od sťažovateľky zaplata sumy 546 662 Sk a sumy 393 346,80 Sk, teda spolu 940 008,80 Sk s príslušenstvom. Suma 546 662 Sk bola vyfakturovaná faktúrou č. 0003/00 zo 4. októbra 2000 (ďalej len „prvá faktúra“) a suma 393 346,80 Sk faktúrou č. 0005/00 (ďalej len „druhá faktúra“) zo 4. decembra 2000, pričom podľa tvrdenia žalobkyne mala byť nimi vyúčtovaná cena za dielo.

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 Cb 289/2002-354 z 29. marca 2007 bola žaloba zamietnutá a žalobkyňa zaviazaná zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 292 023 Sk. Okresný súd považoval za preukázané, že sťažovateľka koncom 90-tych rokov vykonávala rekonštrukciu Hotela pod Zámkom, pričom v roku 1999 poverila M. B. (ďalej len „B.“) riadením všetkých prác na tejto stavbe vrátane vedenia účtovníctva a podpisovania zmlúv s dodávateľmi. B. v mene sťažovateľky objednal u žalobkyne 24. januára 2000 celkom 2 140 m² obkladov a dlažieb. Na základe tejto objednávky žalobkyňa dodávala obklady a dlažby a vykonávala ich montáž. Okrem iných faktúr prvou faktúrou s termínom splatnosti 14. októbra 2000 si žalobkyňa vyúčtovala cenu za dodávku obkladov a dlažieb o výmere 919 m² a vykonanie omietok pod obklad za 826 hodín po 120 Sk v celkovej výške 816 662 Sk, z ktorej sťažovateľka vopred zaplatila zálohu 70 000 Sk a neskôr 200 000 Sk. Sumu 546 662 Sk sťažovateľka odmietla zaplatiť, pretože práce a tovar v takejto výške žalobkyňa sťažovateľke nedodala. Ďalej druhou faktúrou s termínom splatnosti 30. decembra 2000 žalobkyňa vyúčtovala cenu vo výške 393 346,80 Sk za dodávku obkladov a dlažieb o výmere 594 m² po 550 Sk a montáž obkladov a dlažieb za cenu 52 Sk. Sťažovateľka túto faktúru odmietla zaplatiť, lebo ju považovala za nedôvodne vystavenú. Podľa názoru okresného súdu bolo predmetom sporu len to, či žalobkyňi vznikol nárok na zaplata sumy 940 008,80 Sk, t. j. na doplata ceny za dielo a kúpnej ceny z titulu nezaplatených faktúr. Okresný súd z vykonaných dôkazov zistil, že žalobkyňa svoje tvrdenia o tejto skutočnosti nepreukázala, a teda neuniesla dôkaznú povinnosť týkajúcu sa vlastných tvrdení. Sťažovateľka si objednala 2 140 m² obkladov a dlažieb, avšak z knihy dodávok vyplýva, že sťažovateľka, resp. poverení zamestnanci prevzali celkom 1 945 m² obkladov a dlažieb. Žalobkyňa pritom tvrdila, že dodala sťažovateľke 2 396 m² obkladov a dlažieb, čo

je však v rozpore so všetkými znaleckými posudkami, ktoré vypracovali traja znalci. Podľa prvého znalca v hoteli bolo položených 1 695,27 m² obkladov a dlažieb, podľa druhého 1 727 m² a podľa tretieho 2 638,91 m², resp. 2 986,3 m². Okrem toho sama žalobkyňa uznala, že aj iné firmy dodávali a položili obklady a dlažby o výmere 927 m². Žalobkyňa nepreukázala ani to, že by urobila omietky vo výmere 1 758 m² za 826 hodín. Podľa konštatovania okresného súdu žalobkyňa nepredložila žiadny doklad o tom, že dodala sťažovateľke 2 396 m² obkladov a dlažieb a že jej urobila omietky pod obklad. Z knihy dodávok, ktorá je zároveň dodacím listom, takéto tvrdenie žalobkyne nevyplýva, keďže je v ňom zapísané prevzatie iba 1 945 m² obkladov a dlažieb. Pracovný list priložený k sporným faktúram nepovažoval okresný súd za hodnoverný doklad, pretože sa z neho nedá zistiť, koľko štvorcových metrov omietok urobila žalobkyňa, či toto vyúčtovanie zodpovedá skutočnosti, a koľko dodala obkladov a dlažieb. Ani znaleckými posudkami nebolo tvrdenie žalobkyne preukázané a rovnako ani výpoveďami svedkov.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 16 Cob 94/2007-433 z 26. novembra 2007 bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť žalobkyňi požadované sumy s príslušenstvom, ako aj náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 9/2008 z 12. augusta 2009 bolo dovolanie zamietnuté, keďže podľa najvyššieho súdu vytýkaná vada v odvolacom konaní (neaplikácia ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) zistená nebola. Rozsudok najvyššieho súdu bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky 14. septembra 2009, kedy sa stal aj právoplatným.

Podľa sťažovateľky rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru najmä z týchto dôvodov:

Sťažovateľka v dovolaní namietala, že krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu ako okresný súd, a to bez toho, aby postupoval podľa ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak je odvolací súd toho názoru, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Kým okresný súd v rozsudku konštatoval, že pracovný list priložený k sporným faktúram nie je hodnoverným dokladom, pretože sa z neho nedá zistiť, koľko štvorcových metrov omietok urobila žalobkyňa, či toto vyúčtovanie zodpovedá skutočnosti, a koľko dodala obkladov a dlažieb, zatiaľ podľa krajského súdu bolo preukázané, že žalobkyňa dodala sťažovateľke v súlade s objednávkou 2 140 m² obkladov a dlažieb, a to pracovnými listami, ktoré sú podpísané sťažovateľkou. Obdobne, kým podľa okresného súdu ani znaleckými posudkami nebolo preukázané dodanie 2 396 m² obkladov a dlažieb, zatiaľ podľa krajského súdu bolo preukázané, že žalobkyňa dodala sťažovateľke v súlade s objednávkou 2 140 m² obkladov a dlažieb, čo nevyklučujú ani znalecké posudky. K týmto odlišným skutkovým zisteniam dospel krajský súd bez opory v dôkazoch, resp. bez vykonania dokazovania. Je neprípustné, aby odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam majúcim rozhodujúci význam pre posúdenie veci len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdov prvého stupňa. Hoci krajský súd sa nepochybne odchyľil od skutkového záveru okresného súdu, stalo sa tak bez toho, aby zopakoval potrebné dokazovanie. Najvyšší súd konštatoval, že krajský súd sa zaoberal otázkou skutočného dodania fakturovaných prác a tovarov nad rámec potrebnosti so zreteľom na požiadavku stručnosti odôvodnenia rozsudku, lebo na posúdenie veci aplikoval ustanovenie § 323 ods. 1 a 2 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Pochybil v tom, že sa obmedzil iba na citáciu uvedených ustanovení bez toho, aby sa odvolal na príslušné písomné doklady v spise tak, aby bolo zrejmé, že vec posúdil z iného právneho zreteľa, podľa iných právnych ustanovení a v konečnom dôsledku preto dôvodne a správne.

Podľa sťažovateľky krajský súd a najvyšší súd vec nesprávne právne posúdili v súvislosti s otázkou, či sťažovateľka uznala svoj záväzok tým, že ho čiastočne splnila. Krajský súd citoval ustanovenie § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak dlžník plní čiastočne svoj záväzok, má toto plnenie účinky uznania zvyšku dlhu, ak možno usudzovať, že plnením dlžník uznáva aj zvyšok záväzku. Aplikujúc toto ustanovenie krajský

súd dospel k záveru, že sťažovateľka čiastočným plnením prvej faktúry uznala aj zvyšok dlhu v žalovanej výške 546 662 Sk. Tento záver je však nesprávny, lebo čiastočné plnenie záväzku môže mať účinky jeho uznania iba v tom prípade, ak možno usudzovať, že svojim plnením uznáva dlžník aj zvyšok záväzku. Sťažovateľka však výslovne odmietla zaplatiť zvyšok dlhu z uvedenej faktúry s odôvodnením, že tovar v tejto hodnote jej nebol dodaný. Z tohto vyjadrenia sťažovateľky jasne vyplýva, že nie je splnená podmienka ustanovená v § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Krajský súd preto v tomto rozsahu vec nesprávne právne posúdil, lebo použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval. Najvyšší súd tento nesprávny postup potvrdil, keď vytýkanú vadu právneho posúdenia v konaní nezistil, hoci zároveň uviedol, že krajský súd svoj rozsudok síce odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, avšak neodôvodnil ho náležite tak, aby aj z odôvodnenia bolo zrejmé, ako a na základe akých dôkazov aplikoval ustanovenie § 323 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Sťažovateľka je ďalej toho názoru, že bez opory vo vykonaných dôkazoch je jednak záver krajského súdu, podľa ktorého jej mala žalobkyňa dodať nad rámec písomnej objednávky 256 m² tovaru, ktorý mala spolu so súvisiacimi prácami prevziať, ako aj ustálenie, že žalobkyňa preukázala aj dodávku obkladu na atiku, sokel, na 1-PP a na 1-NP. Z celého odôvodnenia rozsudku krajského súdu nie je zrejmé, na základe akého dôkazu sa dospelo k týmto záverom, ktoré zamietnutím dovolania potvrdil aj najvyšší súd.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Obdo 9/2008 s tým, aby bol rozsudok najvyššieho súdu z 12. augusta 2009, ako aj rozsudok krajského súdu z 26. novembra 2007 zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Napokon požaduje náhradu trov konania.

Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu z 20. januára 2010 doručeného ústavnému súdu 8. februára 2010 vyplýva, že najvyšší súd sa v dovolacom konaní náležite vysporiadal s dovolacou námietkou sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd vychádzal z iného skutkového stavu ako okresný súd, hoci dokazovanie nedoplnil, ale ani nezopakoval

v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku dostatočne vysvetlil, z akého dôvodu neakceptoval túto námietku sťažovateľky. Zo zápisnice z odvolacieho pojednávania vyplýva, že krajský súd sa zamerl aj na otázku uznania pohľadávky. Najvyšší súd preto považoval postup krajského súdu za dostatočne transparentný, a to tak pokiaľ ide o zisťovanie skutkového stavu, ako aj právne posúdenie veci. Najvyšší súd zrejme vychádzal aj z toho, že aj keď krajský súd do zápisnice z odvolacieho pojednávania neuviedol, že dokazovanie opakuje, išlo však výlučne o listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, a preto bol oprávnený hodnotiť ich z hľadiska skutkového, ako aj právneho. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku spočívajúci v tom, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, zistený nebol. Pritom najvyšší súd bol viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, a preto dôvodnosť dovolania preskúmaval iba v tomto rozsahu. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že rozsudok najvyššieho súdu bol nepredvídateľný, keďže vychádzal z iného právneho názoru, takáto námietka nebola v dovolaní uvedená, a preto najvyšší súd nebol ani oprávnený rozsudok krajského súdu preskúmať z tohto hľadiska. Javí sa, že sťažovateľka dôvodne namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu. S touto námietkou sa zaoberal najvyšší súd, v zásade konštatoval jej dôvodnosť, keď uviedol, že krajský súd rozsudok neodôvodnil náležite. Toto pochybenie krajského súdu však najvyšší súd nepovažoval za takú procesnú vadu, ktorá by zakladala dôvodnosť dovolania. Na základe uvedených dôvodov nemožno rozsudok najvyššieho súdu považovať za arbitrárny, a preto podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Z repliky sťažovateľky zo 16. februára 2010 doručenej ústavnému súdu 23. februára 2010 vyplýva, že najvyšší súd sa náležite nevysporiadal s vytýkanou vadou spočívajúcou v neaplikovaní ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Podmienkou toho, aby sa odvolací súd mohol odchyliť od skutkových zistení prvostupňového súdu, je, že musí dokazovanie sám opakovať, prípadne ho doplniť, a tak zadovážiť si rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku. Je neprípustné, aby odvolací súd dospel ku svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k odlišnému záveru o dôvodnosti žaloby iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom. Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že sa nepochybne odchytil od

skutkového záveru okresného súdu, avšak pritom nezopakoval dokazovanie opätovným vykonaním tých dôkazov, z ktorých okresný súd čerpal pri ustálení skutkového stavu. Sťažovateľka preto trvá na tom, že odvolacie konanie trpelo vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, s čím sa najvyšší súd náležite nevysporiadal. Krajský súd a najvyšší súd nesprávne právne posúdili vec, pokiaľ ide o uznanie záväzku čiastočným plnením zo strany sťažovateľky. Krajský súd citoval ustanovenie § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka a aplikujúc toto ustanovenie dospel k záveru, že sťažovateľka čiastočným plnením prvej faktúry uznala aj zvyšok dlhu vo výške 546 662 Sk. Krajský súd však pritom opomenul zohľadniť podmienku citovaného ustanovenia, podľa ktorej má čiastočné plnenie záväzku účinky uznania záväzku iba v tom prípade, ak možno usudzovať, že plnením dlžník uznáva aj zvyšok záväzku. Sťažovateľka však výslovne odmietla zaplatiť zvyšok dlhu s odôvodnením, že tovar v tejto hodnote jej nebol dodaný. Z tohto jej vyjadrenia jasne vyplýva, že nie je splnená podmienka ustanovená v § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Sťažovateľka preto trvá na tom, že krajský súd nesprávne právne posúdil vec v uvedenom rozsahu a najvyšší súd tento nesprávny postup krajského súdu potvrdil. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj princíp predvídateľnosti práva vzťahujúci sa nielen na predvídateľnosť účinku právnych noriem, ale aj na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia, resp. výsledku súdneho konania. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na zákonu zodpovedajúce odôvodnenie rozhodnutia. Interpretácia príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Obchodného zákonníka krajským súdom a najvyšším súdom vykazuje znaky svojvôle.

Keďže rozhodnutím ústavného súdu vo veci samej mohlo dôjsť aj k zásahu do práv žalobkyne, doručil ústavný súd podanú sťažnosť, uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 400/09-15 z 26. novembra 2009, vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu, ako aj repliku sťažovateľky žalobkyni s možnosťou vyjadriť sa v merite veci.

Z vyjadrenia žalobkyne z 31. marca 2010 doručeného ústavnému súdu 13. apríla 2010 vyplýva, že sťažnosť nepovažuje za dôvodnú. Už okresný súd považoval za preukázané, že žalobkyňa dodávala sťažovateľke na základe jej objednávky obklady a dlažby a vykonávala aj montáže a omietky. Tieto skutočnosti ani neboli v konaní sporné.

Predmetom sporu bolo len to, či žalobkyni vznikol nárok na doplatenie ceny za dielo a kúpnej ceny z titulu neuhradených faktúr v celkovej výške 940 008,80 Sk. Okresný súd vychádzal zo stanoviska, že dôkazné bremeno zaťažuje žalobkyňu, a považoval ňou uplatnený nárok na základe vykonaných dôkazov za nepreukázaný, keď dodanie dlažieb a obkladov nepovažoval za preukázané objednávkami, dodacími listami ani znaleckými posudkami. Skutočnosť, že sťažovateľka na úhradu prvej faktúry zaplatila žalobkyni zálohu 70 000 Sk a sumu 200 000 Sk, reflektoval síce okresný súd vo svojom rozsudku, avšak bez toho, aby túto skutočnosť aj právne posúdil (na rozdiel od krajského súdu, ktorý ju posúdil podľa § 323 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka). Krajský súd považoval zhodne s okresným súdom za preukázané, že sťažovateľka si u žalobkyne objednala dodanie obkladov a dlažieb, ich montáž a omietky, a taktiež považoval za preukázané, že k dodaniu objednaného tovaru a prác aj došlo. Z porovnania odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu však plynie, že základom zmeňujúceho rozsudku krajského súdu nie sú odlišné skutkové zistenia, ale odlišné právne posúdenie veci (založené predovšetkým na odlišnom právnom posúdení nespornej čiastočnej úhrady prvej faktúry) majúce za následok iné rozloženie dôkazného bremena medzi účastníkmi konania. Totiž v dôsledku domnienky trvania dlhu v čase jeho uznania dôkazné bremeno o zániku dlhu, resp. dôkazné bremeno o tom, že dlh nevznikol, zaťažovalo sťažovateľku. Dôvodom zmeny rozsudku okresného súdu teda nie sú odlišné skutkové zistenia, ale v podstate len dôsledok uznania záväzku sťažovateľkou čiastočnou úhradou faktúry v podobe prenesenia dôkazného bremena zo žalobkyne na sťažovateľku. Sťažovateľka teda bola v konaní zaťažená dôkazným bremenom týkajúcimi sa preukázania nedodania dlažieb a obkladov žalobkyňou v hodnote zodpovedajúcej žalovanej sume, ktoré neuniesla, a preto bola správne krajským súdom zaviazaná zaplatiť žalovanú sumu. Pokiaľ sa v niektorých okolnostiach skutkové zistenia krajského súdu odlišujú od skutkových zistení okresného súdu, tieto časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu možno napraviť postupom podľa § 165 Občianskeho súdneho poriadku, a to bez priameho vplyvu na konečné rozhodnutie vo veci, a to práve v dôsledku právneho posúdenia veci krajským súdom podľa ustanovení § 323 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Aj keby takýto postup možný nebol, išlo by iba o nepodstatné vady, ktoré by nemohli mať vplyv na konečné rozhodnutie, a to ani keby znamenali porušenie ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. V tejto súvislosti

žalobkyňa poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, podľa ktorej, ak ide o listiny, ktorými bol vykonaný dôkaz v konaní pred súdom prvého stupňa, môže odvolací súd tieto dôkazy sám hodnotiť a dôjsť k iným skutkovým záverom, ako súd prvého stupňa bez toho, aby dokazovanie opakoval. Žalobkyňa pritom poznamenáva, že táto judikatúra možno nie je celkom konformná s ustálenou judikatúrou a právnou doktrínou. Celá konštantná judikatúra požiadavku opakovania dôkazov v prípade, že sa odvolací súd odchýli od skutkového zistenia urobeného prvostupňovým súdom, vzťahuje len na prípad, keď išlo o zistenie urobené na základe výpovede účastníkov konania a svedkov, ktorí boli vypočutí v konaní. Len v prípade dôkazu výsluchom svedkov alebo účastníkov je potrebné, aby odvolací súd opakoval dôkazy, ktoré boli vykonané prvostupňovým súdom, a to predovšetkým preto, že pri hodnotení týchto dôkazov spolupôsobia okrem vecného obsahu výpovedí aj ďalšie skutočnosti, ktoré nemôžu byť v protokole zachytené, ako napríklad presvedčivosť vystúpenia vypovedajúcej osoby, plynulosť, neistota a kolísavosť výpovede, ochota vypovedať presne na dané otázky a pod. Tieto skutočnosti však vplyv na hodnotenie listinných dôkazov nemajú. Preto sa odvolací súd môže odchýliť od interpretácie obsahu listinných dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom bez toho, aby dôkaz touto listinou musel opakovať. Ide pritom o hodnotenie dôkazu, ku ktorému sa účastníci mali možnosť vyjadriť po jeho vykonaní prvostupňovým súdom, pričom odvolací súd má k svojmu rozhodnutiu podklady rovnocenné s tými, z ktorých vychádzal aj prvostupňový súd. Nie je preto vadou konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, skutočnosť, že odvolací súd vyšiel z listinných dôkazov, ktoré prvostupňový súd nepovažoval za dostatočné, bez toho, aby zopakoval dôkaz týmito listinami. Čiastočné plnenie záväzku je uznaním zvyšku dlhu, ak je možné usudzovať, že dlžník uznáva aj zvyšok záväzku. Ak pri čiastočnom plnení dlžník zvyšok záväzku neuznáva, je potrebné, aby pri takomto čiastočnom plnení uvedenú skutočnosť veriteľovi oznámil. Sťažovateľka žalobkyňi pri čiastočnej úhrade prvej faktúry neoznámila, že zvyšok záväzku neuznáva, a preto sťažovateľkou vykonané čiastočné úhrady mali za následok uznanie zvyšku jej záväzku. Sťažovateľka výslovne odmietla zaplatiť zvyšok dlhu s odôvodnením, že tovar v tejto (fakturovanej) hodnote nebol dodaný, až v priebehu súdneho konania, takže právne posúdenie veci najvyšším súdom (a rovnako aj krajským súdom) podľa § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka nie je nesprávne. Žalobkyňa preto navrhuje sťažnosť zamietnuť.

Z repliky sťažovateľky z 22. apríla 2010 doručenej ústavnému súdu 26. apríla 2010 vyplýva, že so žalobkyňou nesúhlasí a trvá na podanej sťažnosti. Žalobkyňa situáciu týkajúcu sa uznania záväzku sťažovateľkou neposúdila správne a rovnako ani krajský súd a najvyšší súd. Sťažovateľka totiž výslovne odmietla zaplatiť zvyšok dlhu s odôvodnením, že tovar v požadovanej hodnote jej nebol dodaný. Z toho jasne vyplýva, že nie je splnená jedna z podmienok ustanovených v § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Neobstojí ani názor žalobkyne, podľa ktorého, ak ide o listiny, ktorými bol vykonaný dôkaz pred prvostupňovým súdom, môže odvolací súd tieto dôkazy sám hodnotiť a dôjsť k iným skutkovým záverom bez toho, aby dokazovanie opakoval. Sťažovateľka poukazuje na iné judikáty z Českej republiky, podľa ktorých ak odvolací súd na základe vlastného dokazovania dôjde k odchylným skutkovým zisteniam ako prvostupňový súd, dochádza tým k porušeniu zásady dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania. Podľa ďalšieho názoru odvolací súd sa od skutkového zistenia, ktoré urobil prvostupňový súd na základe ním vykonaných dôkazov, môže odchyliť len vtedy, ak tieto dôkazy sám opakoval a zabezpečil si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné zhodnotenie týchto dôkazov. Podľa názoru sťažovateľky je neprípustné, aby odvolací súd dospel k svojim odlišným skutkovým zisteniam iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom.

II.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 14 Cb 289/2002-354 z 29. marca 2007 vyplýva, že ním bola zamietnutá žaloba žalobkyne proti sťažovateľke o zaplataenie sumy 940 008,80 Sk s prísl. Podľa názoru okresného súdu na základe vykonaných dôkazov žalobkyňa svoje rozhodujúce skutkové tvrdenia, o ktoré opierala uplatňovaný nárok, nepreukázala, teda si nesplnila dôkaznú povinnosť týkajúcu sa vlastných tvrdení.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 16 Cob 94/2007-433 z 26. novembra 2007 vyplýva, že ním bol zmenený rozsudok okresného súdu tak, že sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumy 393 346,80 Sk s 15,5 % ročným úrokom z omeškania od 31. decembra 2000 do zaplataenia a sumy 546 662 Sk s 15,5 % ročným úrokom z omeškania od 20. októbra 2000 do zaplataenia, ako aj náhradu trov prvostupňového konania v sume

465 427,50 Sk a náhradu trov odvolacieho konania v sume 31 212 Sk. Krajský súd najprv citoval znenie ustanovení § 323 ods. 1 a 2 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka a zdôraznil, že čiastočné plnenie záväzku dlžníka spôsobuje účinky uznania zvyšku dlhu. Ďalej konštatoval, že medzi účastníkmi bolo sporné, aké množstvo obkladov a dlažieb si sťažovateľka objednala a aké množstvo jej žalobkyňa dodala. Bolo preukázané, že žalobkyňa dodala sťažovateľke v súlade s objednávkou 2 140 m² obkladov a dlažieb. Vyplýva to z pracovných listov podpísaných sťažovateľkou, z výpovede B., ako osoby poverenej vedením celej stavby, a nevyklúčujú to ani znalecké posudky. Nad rámec písomnej objednávky dodala žalobkyňa sťažovateľke 256 m² tovaru, pričom sťažovateľka tento tovar a s ním súvisiace práce prevzala. Rovnako bola preukázaná dodávka obkladu na atiku, sokel na 1-PP a na 1-NP. Vzhľadom na uvedené je nárok žalobkyne dôvodný. Preto bolo potrebné rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobe vyhovieť.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 9/2008 z 12. augusta 2009 vyplýva, že ním bolo zamietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 16 Cob 94/2007-433 z 26. novembra 2007. Podľa názoru najvyššieho súdu z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa v odvolaní proti rozsudku krajského súdu opierala uplatnený nárok o tvrdenie, že sťažovateľka uplatnený nárok uznala. Na odvolacom pojednávaní 20. novembra 2007 štatutárny zástupca žalobkyne, pokiaľ ide o pravdivosť jeho tvrdenia, poukázal na príjmové a výdavkové listy s pečiatkou a podpisom sťažovateľky. Na tieto tvrdenia reagoval právny zástupca sťažovateľky námietkou, že v tom čase sťažovateľka tvrdeniam žalobkyne, pokiaľ ide o dodané množstvo tovaru, verila, avšak následne zistila, že im veriť nemožno, čo potvrdilo aj dokazovanie na okresnom súde. V odpore proti platobnému rozkazu zo 17. apríla 2003 právny zástupca sťažovateľky tvrdil, že žalobkyňa vzala návrh späť z dôvodu, že došlo k dohode o späťvzatí návrhu, pretože sťažovateľka sporné faktúry uhradila, o čom priložil ako dôkaz výdavkové a príjmové listy z 15. novembra 2002 na sumy 546 662 Sk a 393 346,80 Sk. Obsah týchto dokladov je v rozpore s dovolacím tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého sumu 546 662 Sk z faktúry č. 0003/00 zo 4. októbra 2002 odmietla zaplatiť, pretože práce a tovar v takejto výške žalobkyňa nedodala. Protirečí to aj ďalšiemu tvrdeniu, že druhou faktúrou vyúčtovala žalobkyňa cenu vo výške 393 346,80 Sk za dodávku obkladov a dlažieb vo výmere 594 m²

po 550 Sk a montáž obkladov a dlažieb za cenu 52 Sk, pričom sťažovateľka mala odmietnuť zaplatať faktúru, pretože bola vystavená bezdôvodne. Sťažovateľka k dovolaniu nepriložila žiaden dôkaz pravdivosti svojho tvrdenia. Zo zápisnice z pojednávania okresného súdu konaného 20. mája 2003 vyplýva, že hoci právna zástupkyňa žalobkyne poukazovala na uznanie pohľadávky sťažovateľkou tvrdením o jej úhrade, avšak na zohľadnení tejto skutočnosti v prvostupňovom konaní netrvala a aj v odvolaní sa zamerala na preukazovanie dodania objednaného tovaru a prác, pričom uznanie pohľadávky sťažovateľkou zrejme spomenula prakticky len v závere odvolania. V súvislosti s námietkou sťažovateľky o existencii vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nezopakovaním dokazovania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) treba uviesť, že krajský súd, keďže na posúdenie veci aplikoval ustanovenie § 323 ods. 1 a 2 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, sa v odôvodnení rozsudku zaoberal otázkou skutočného dodania fakturovaných prác a tovarov nad rámec potrebnosti so zreteľom na požiadavku stručnosti odôvodnenia rozsudku a na úkor toho, aby v odôvodnení zvýraznil nielen citáciou § 232 ods. 1 a 2 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, ale aj odvolaním sa na príslušné písomné doklady v spise, že vec posúdil z iného právneho zreteľa, podľa iných právnych ustanovení a posúdil ju tak dôvodne a správne. Najvyšší súd vytýkanú vadu spočívajúcu v neaplikácii ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nezistil. Krajský súd svoj rozsudok síce odôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ale neodôvodnil ho náležite tak, aby aj z odôvodnenia bolo zrejmé, ako a na základe akých dôkazov aplikoval ustanovenie § 323 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka. Pre rozhodnutie najvyššieho súdu je však podstatné, že nezistil danosť vady označenej sťažovateľkou. Nenáležité, resp. dôvod aplikovania príslušného ustanovenia nevysvetľujúce odôvodnenie rozhodnutia nie je dôvodom, pre ktorý by bolo možné podať proti rozhodnutiu dovolanie. Je tiež nesporné, že takéto odôvodnenie vyplynulo najmä z obsahu odvolania, pričom zápisnica z odvolacieho pojednávania svedčí o tom, že krajský súd sa zamerail aj na otázku uznania pohľadávky.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 14 Cb 289/2002, a to zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom sp. zn. 16 Cob 94/2007 z 20. novembra 2007 vyplýva, že po podaní správy o doterajšom priebehu konania bol oboznámený rozsudok okresného súdu z č. 1. 354.

Ďalej vystúpila právna zástupkyňa žalobkyne, potom štatutárny zástupca žalobkyne, právny zástupca sťažovateľky a štatutárny zástupca sťažovateľky. Vzápätí opakovane vystúpila právna zástupkyňa žalobkyne a po nej právny zástupca sťažovateľky. Napokon došlo k záverečným rečiam právnej zástupkyne žalobkyne a právneho zástupcu sťažovateľky. Bolo vyhlásené uznesenie, ktorým bolo pojednávanie odročené na 26. november 2007 pre účely vyhlásenia rozsudku.

Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom sp. zn. 16 Cob 94/2007 z 26. novembra 2007 vyplýva, že došlo k vyhláseniu rozsudku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie a zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo(...) prejednaná(...) súdom(...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch(...)

Podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom v čase rozhodovania krajského súdu ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Ústavný súd poznamenáva, že totožné znenie je v súčasnosti uvedené v ustanovení § 213 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 323 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka ak niekto písomne uzná svoj určitý záväzok, predpokladá sa, že v uznanom rozsahu tento záväzok trvá v čase uznania. Tieto účinky nastávajú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v čase uznania už premlčaná. Za uznanie nepremlčaného záväzku sa považujú aj právne úkony uvedené v § 407 ods. 2 a 3.

Podľa § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka ak dlžník plní čiastočne svoj záväzok, má toto plnenie účinky uznania zvyšku dlhu, ak možno usudzovať, že plnením dlžník uznáva aj zvyšok záväzku.

Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdov, ktoré je v rozpore so zákonom, je v zásade porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 26/94).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadrom sťažnosti sú dve námietky. Sťažovateľka predovšetkým vytyka, že hoci krajský súd vychádzal z odlišného skutkového stavu, stalo sa tak bez toho, aby v potrebnom rozsahu sám zopakoval dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Okrem toho namieta, že krajský súd a najvyšší súd vec nesprávne právne posúdili v súvislosti s otázkou, či sťažovateľka uznala svoj záväzok tým, že ho čiastočne splnila, lebo v skutočnosti podľa jej názoru k uznaniu záväzku nedošlo.

Podľa najvyššieho súdu aj keď krajský súd do zápisnice z odvolacieho pojednávania neuviedol, že dokazovanie opakuje, išlo však výlučne o listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, a preto bol oprávnený hodnotiť ich z hľadiska skutkového aj právneho. Rozsudok krajského súdu je síce nedostatočne odôvodnený, nejde však o takú procesnú vadu, ktorá by zakladala dôvodnosť dovolania.

Žalobkyňa zdôrazňuje, že základom zmeňujúceho rozsudku krajského súdu nie sú odlišné skutkové zistenia, ale odlišné právne posúdenie veci založené najmä na odlišnom právnom posúdení nespornej čiastočnej úhrady prvej faktúry majúce za následok iné rozloženie dôkazného bremena medzi účastníkmi konania. Potrebu zopakovať dokazovanie podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku treba vykladať tak, že sa vzťahuje len na účastnícke, resp. svedecké výpovede, nie však už na listinné dôkazy.

Ústavný súd považuje za potrebné najprv ustáliť niektoré podstatné okolnosti tejto veci.

Prvou faktúrou vyúčtovala žalobkyňa sťažovateľke cenu za dodávku obkladov a dlažieb a za vykonanie omietok vo výške 816 662 Sk. Z fakturovanej sumy sťažovateľka uhradila 70 000 Sk a neskôr ešte 200 000 Sk. Zvyšok vo výške 546 662 Sk neuhradila. Druhou faktúrou žalobkyňa vyúčtovala sťažovateľke za dodávku obkladov a dlažieb, ako aj za ich montáž cenu vo výške 393 346,80 Sk. Sťažovateľka z tejto faktúry neuhradila nič. Pohľadávka žalobkyne z oboch faktúr v celkovej výške 940 008,80 Sk bola následne predmetom konania vedeného všeobecnými súdmi. Okresný súd (vychádzajúc z toho, že dôkazné bremeno preukázať existenciu žalovanej pohľadávky zaťažuje žalobkyňu) dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala dodanie tovaru a prác v žalovanom rozsahu. Naproti tomu krajský súd (vychádzajúc z toho, že dôkazné bremeno vyvrátiť existenciu žalovanej pohľadávky zaťažuje vzhľadom na uznanie záväzku sťažovateľku) uzavrel, že sťažovateľka dôkazné bremeno neunesla a existenciu, resp. trvanie svojho uznaného záväzku voči žalobkyni nevyvrátila. Napokon je podstatné, že je po právnej stránke zhoda v tom, že dôkazné bremeno, ktoré spravidla zaťažuje žalobcu, je v prípadoch uznania záväzku zo strany žalovaného na žalovanom.

Z právneho hľadiska treba predovšetkým konštatovať, že obe námietky sťažovateľky vo svojej podstate splývajú v jednu námietku. Tvrdené nesprávne právne posúdenie otázky uznania záväzku zo strany sťažovateľky čiastočnou úhradou prvej faktúry malo spôsobiť presun dôkazného bremena na sťažovateľku, čo následne viedlo k odlišným skutkovým zisteniam krajského súdu v neprospech sťažovateľky. Preto je podstatné, či možno nesprávne posúdenie dôkazného bremena považovať za vadu právneho posúdenia veci, ale najmä to, či odlišné posúdenie dôkazného bremena oprávňuje odvolací súd k odlišným skutkovým zisteniam bez vykonania (zopakovania) dokazovania v odvolacom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu otázka posudzovania dôkazného bremena je integrálnou súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov. Nejde teda o právne posudzovanie veci, ktorým treba spravidla rozumieť hmotnoprávne posúdenie (subsumpciu). Znamená to zároveň, že ustálenie odlišného skutkového stavu v odvolacom konaní v dôsledku odlišného posúdenia dôkazného bremena neznamená odlišné právne posúdenie veci, ale jej odlišné skutkové posúdenie, ktoré predpokladá postup podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. V zásade preto postup podľa tohto ustanovenia musí

byť zachovaný aj v prípade, ak odvolací súd chce zmeniť skutkové zistenia prvostupňového súdu z dôvodu, že tento nesprávne posúdil otázku dôkazného bremena.

Najvyšší súd a žalobkyňa sú toho názoru, že ustanovenie § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku sa nevzťahuje na listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, lebo tieto možno skutkovo a právne hodnotiť (prehodnocovať) aj bez ich formálneho vykonania. Žalobkyňa navyše zdôrazňuje, že len v prípade účastníckych, resp. svedeckých výpovedí existujú okolnosti nevyplývajúce zo zápisnice (presvedčivosť a plynulosť výpovede, neistota, kolísavosť, ochota odpovedať presne na dané otázky), ktoré odôvodňujú potrebu opakovania výsluchov v odvolacom konaní. Ústavný súd vníma váhu tejto argumentácie, napriek tomu ju však nepovažuje z ústavnoprávneho hľadiska za akceptovateľnú.

Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

V danom prípade krajský súd konal a rozhodoval na pojednávaní, pričom zasadal v trojčlennom senáte. Preto účastníci konania mali právo na to, aby sa mohli k dôkazom vykonaným v odvolacom konaní vyjadriť. Na tomto ich práve nič nemení skutočnosť, že dôkazy boli vykonané už aj okresným súdom, pričom už vtedy mali možnosť sa k nim vyjadriť, pretože mali právo na to, aby sa cielene vyjadrili k opakovaným dôkazom z pohľadu posúdenia otázky, či došlo, alebo nedošlo k uznaniu záväzku s následkami presunu dôkazného bremena. Krajský súd mal účastníkov konania viesť ku kontradiktórnej výmene názorov na túto otázku. Právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je súčasťou základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vykonanie listinných dôkazov postupom podľa § 129 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku má pri senátnom rozhodovaní aj ten význam, že sa účastníci konania môžu presvedčiť, či listinné dôkazy boli prečítané (resp. oznámený ich obsah) v súlade s ich skutočným obsahom tak, aby všetci členovia senátu získali o nich presnú informáciu.

Napokon treba v tejto súvislosti zdôrazniť, že jednoznačné znenie § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ani neumožňuje taký výklad, podľa ktorého by sa povinnosť opakovať dokazovanie mala vzťahovať len na niektoré druhy dôkazov.

Možno urobiť záver, že krajský súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a teda sa natoľko odchyľil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez vykonania vlastného dokazovania v odvolacom konaní. Takýto postup treba považovať za arbitrárny. Najvyšší súd toto pochybenie nenapravil. Preto došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Zodpovedá tiež skutočnosti, že krajský súd svoje odlišné závery zdôvodnil len celkom nedostatočne, keď iba odcitoval znenie ustanovení § 323 ods. 1 a 2 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka bez toho, aby čo len označil dôkazy (tým menej ich obsah), z ktorých vyvodil, že došlo zo strany sťažovateľky k uznaniu záväzku. Pritom treba zdôrazniť, že sťažovateľka čiastočne uhradila len prvú faktúru, lebo druhá faktúra zostala celá neuhradená. Táto skutočnosť by si vyžadovala podrobnú skutkovú a právnu analýzu z pohľadu otázky, či na základe čiastočnej úhrady prvej faktúry bolo možné považovať za uznaný aj záväzok sťažovateľky z druhej faktúry, na ktorú nič uhradené nebolo. Bolo treba zvážiť aj to, či záväzok z oboch faktúr bol, alebo nebol uznaný písomne postupom podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka tak, ako to naznačuje najvyšší súd, keď poukazuje na tvrdenia sťažovateľky uvedené v jej odpore proti platobnému rozkazu zo 17. apríla 2003. K tomu treba poznamenať, že písomné uznanie záväzku podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka predpokladá jednostranný adresovaný písomný právny úkon dlžníka voči veriteľovi, ktorého obsahom je uznanie záväzku.

Treba napokon dodať, že najvyšší súd, ktorý v dovolacom konaní nemôže vôbec vykonávať dokazovanie (§ 243a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), nie je oprávnený nahrádzať chýbajúce hodnotenie dôkazov zo strany krajského súdu, teda primárne hodnotiť

dôkazy, ktoré sám nevykonával. Pritom podstatná časť rozsudku najvyššieho súdu je zameraná práve na doplnenie chýbajúcich argumentov v rozsudku krajského súdu.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 9/2008 z 12. augusta 2009 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude povinnosťou najvyššieho súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Právny zástupca sťažovateľky požadoval priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd priznal sťažovateľke sumu 500,58 €. Ide o odmenu za dva úkony právnej služby v roku 2009 (prevzatie a príprava zastupovania a sťažnosť ústavnému súdu) po 115,90 €, ako aj o dva úkony právnej služby v roku 2010 (replika na vyjadrenie najvyššieho súdu a replika na vyjadrenie žalobkyne) po 120,23 €. Ďalej priznal aj režijný paušál, a to dvakrát po 6,95 € a dvakrát po 7,21 € (bod 3 výroku nálezu).

Nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľky, aby ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 16 Cob 94/2008-433 z 26. novembra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie len vo vzťahu voči najvyššiemu súdu, a preto predmetom preskúmania mohol byť iba postup a rozsudok najvyššieho súdu (bod 4 výroku nálezu).

Právoplatnosťou tohto nálezu zanikne dočasné opatrenie vydané uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 400/09-15 z 26. novembra 2009 (§ 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2010